

neval«. Zahvaljujući Sepčićevu osobitom poznavanju Schumannova i njegovim posebnim sklonostima za Schumannov izraz, izvedba je bila na doličnoj visini, dok su slušatelji, osjetivši iskreni umjetnički zanos izvođača, intenzivno živjeli s koncertom i oduševljeno nagradili izvedbu, za koju je pokazano i veliko zanimanje, posebno među mladima, koji su iznudili i dodatke.

22. ožujka u dvorani hotela »Kvarner« u Opatiji izvedeno je »Veče Čajkovskog« kao peti simfonijski koncert Narodnog kazališta »Ivan Zajc« pod ravnanjem Borisa Papandopula, a kao gošća je sudjelovala Karin Georgijan — violončelo (SSSR). U prepunoj dvorani koncert je započeo sa simfonijskom slikom »Francesca da Rimini«, koja je u ovoj izvedbi bila puna lirike i dramske napetosti uz neku radost muziciranja. To je stvorilo izvrsne preduvjete za »Varijacije na temu iz rokokoa« gdje se snažno osjetila plemenitost u izrazu, uz upravo fenomenalnu tehniku i predanost u izvedbi, violončelistkinje, koja je oduševila toplim kantilenama kao i briljantnim pasažama u kristalno čistoj intonaciji, pri čemu je čelo mjestimično dobivao obilježje violine. Nakon osobite razdraganosti slušatelja, izvedena je »VI simfonija«, gdje je dirigent znalački prišao ovom djelu osjećajući njegove vrednote oblikovane u atmosferi »svjetskog bola«, te dajući težište na emocionalnost ipak nije upao u plačljivost i pretjeranu bolećivost, tako da je u toj koncepciji bilo i topline i uravnoteženosti. Izvedba pa je ovo bio poseban uspjeh riječkih simfoničara.

1. travnja u organizaciji Muzičke omladine održan je u Muzeju koncert pod naslovom »Zlatno doba flaute i čembala«. Nastupili su francuski umjetnici: Gabriel Fumat — flauta, Brigitte Haudebourg — čembalo i Raymond Maillard — violončelo. Oni su, kao »Francuski barokni trio« predstavili djela baroka i rokokoa, te su bili zastupani Rameau, Marias, Couperin, Bach, Devienne i Haydn. Sve sonate, koncerti, solo komadi i trio zvučali su eterično i tonski suzdržano, što je izvrsno dočaravalo vrijeme njihova nastanka. Toplina izraza oduševila je mlade ljude kojima je to prvenstveno bilo i namijenjeno, pa se dobio dojam da je posredstvom francuskih umjetnika razdoblje zlatnog doba flaute i čembala, odnosno komorne glazbe, našlo ovog puta svoj odjek u punom smislu riječi, budući da neposredni pljesak mladih nije bio samo znak kurtoazije nego odraz iskrenog zadovoljstva i činilo se da je ova vrsta glazbe bila mnogima otkriće.

18. travnja u Novom Vinodolskom upriličena je priredba pod naslovom »Sopile u našoj narodnoj tradiciji«, kao smotra odsjeka Čakavskog sabora »Novljansko kolo«. Uz znanstveni dio smotre na kome

su bili kao predavači prof. Slavko Zlatić, Drago Žanić, Ivan Sokolić i inž. David Kabalin, nastupilo je i Kulturno-umjetničko društvo »Ilija Dorčić« iz Novog Vinodolskog uz svirače sopilare iz Krke, Bribira, Ledenica i Povila, koji su prikazali narodne običaje, popijevke i svirku svog kraja. Ovoj svojevrsnoj folklornoj smotri prisustvovali su također i brojni gosti i uzvanci Matice Hrvatske, Hrvatskog filološkog društva, Hrvatskog sveučilišta i društvenih organizacija.

7. svibnja u dvorani Muzeja priređeno je »Chopinovo veče« na kome se predstavio Vladimir Krpan. Uz zanimljiv izbor (»Fantazija« f-mol, »Sonata« h-mol, »Scherzo« h-mol, »Balade« F-dur i As-dur, četiri »Etudes« i »Nocturno« cis-mol i jednu »Mazurku«) Vladimir Krpan je iznio interpretaciju koja je bila dostojna najvećih umjetnika. Bilo je to pulsiranje života u nekoj posebnoj čuvstvenosti i čistoći izraza, bez zamućenosti, s mjerom i u rasponu od lirske prozračnosti i one osebuje slavenke sjetu do dramatičnosti u kojoj se opet osjeća prevlast lirske duše.

20. svibnja u dvorani Muzeja nastupio je Komorni orkestar Filharmonije iz Cluja — Rumunjska. Orkestrom je ravnao Mircea Cristescu, a solist na flauti bio je Alexandru Podatiu. Djelima su zastupani Mozart, Bach, Silvestri i Dvořak. Savršena izjednačenost, visoka tehnika, posebno solista, zajednička uigranost i zapanjivo dinamičko nijansiranje bile su odlike ovog komornog sastava, koji je svirao s posebnim zanosom. Iako je na žalost posjet bio slab, ostvaren je nezaboravan koncert, možda jedan od najboljih komornih koncerata u sezoni.

V. F.

VIJESTI

Umro je Karlo Koch

U osamdeset i četvrtoj godini života 20. rujna ove godine umro je u jednom sanatoriju u Innsbrucku msgr. Karlo Koch, svećenik i skladatelj. Rodio se je 1887. godine u Biberwier (kotar Reutte) a gimnaziju i teologiju završio je u Brikseanu. Nakon što je diplomirao crkvenu glazbu u Regensburgu i Beču postaje regens chori u Bozenu i Innsbrucku. Njegov glazbeno-stvaralački rad obuhvaća duhovne i svjetovne pjesme (popijevke), zborove, mise i rekvijsme. Godine 1959. — prigodom 150-godišnjice borbe Tirolaca za slo-

vodu 1809. godine — Karlo Koch je skladao i posvetio svome rodnom i dragom Tirolu »veliki rekviem« (»Grosses Requiem«) na spomen palim borcima. Ovaj rekviem se ubraja među najznamenitija djela pokojnikova. 1969. godine izašla je u »Tyrolverlag« od W. Issera knjiga »Karl Koch, das Bild eines zeitgenössischen Komponisten« (Karlo Koch, slika suvremenog skladatelja).

In memoriam Marcel Dupré

30. svibnja ove godine umro je u svojoj kući u Parizu francuski skladatelj i orguljaš Marcel Dupré. Bio je jedan od najvećih internacionalnih koncertista našega vremena na orguljama. Nedostiživ je bio u svojim interpretacijama Bacha i mnogo je doprinio ponovnoj afirmaciji Bachove baštine slijedeći i produbljujući Schweitzerova pronalaženja. Kao koncertista djelatan je do posljednjeg daha — zadnji koncert je dao u »Albert Hall« u Londonu petnaest dana prije smrti, iako je već bio navršio 85. godinu života.

Rodio se u Rouenu 3. svibnja 1886. u obitelji glazbenika — otac Albert mu je prvi učitelj iz orgulja. Veoma mlad započinje koncertnu karijeru, a u dvanaestoj godini već je orguljaš u crkvi Saint-Vivien u Rouenu, mjestu gdje se rodio. Pošto je završio studij orgulja pod vodstvom velikih francuskih majstora na orguljama u Parizu L. Diémera, F-A Guilimanta, L. Viernea i Ch. Widora, ovome posljednjem postaje asistent-orguljaš u St. Sulpice u Parizu. Mnogo je cijenjen zbog svojih originalnih i veličanstvenih interpretacija skladatelja za orgulje — osobito Bacha. Naslijedio je Viernea i postaje orguljašem u pariškoj Notre-Dame od 1916. do 1921. Od 1926. poučava na konzervatoriju u Parizu. Od 1947. do 1954. je direktor Conservatoire Américain u Fontainebleau-u, a zatim direktor pariškog Konzervatorija.

Kao skladatelj ogledao se u svim glazbenim formama, a osobito se ističe skladbama za orgulje. Osobito ga privlače veliki barokni oblici. Stil mu je bistar i jasan, isprepleten elegantnim efektnim bojama zvuka u čemu su ga slijedili izvanredni i veoma nadareni učenici Messiaen, nezaboravni Jehan Alain i njegova sestra Marie-Claire.

1959. je održao 2000. koncert. Poslije ovoga održao je još veliki broj svojih recitala po čitavome svijetu, ali im broja ne znamo. Jedno je stalno: teret godina nije osjećao, ako ne možda u kojoj tehničkoj finesi virtuoznosti. — Velik je stručnjak i izvanredan majstor u improvizaciji na orguljama, što je izučio u Guillemantovoj školi. (Djela o improvizaciji: *Traité d'improvisation* (Paris, 1924); *Cours complet d'improvisation à l'orgue* vol. I (Paris, 1962).

In memoriam prof. dr. Wilhelm Lueger

Nakon kratke ali teške bolesti 22. srpnja ove godine umro je u Bonu generalni predsjednik sveopćeg Cecilijanskog udruženja za zemlje njemačkog jezika o. prof. dr. Wilhelm Lueger, redemptorist. Rodio se je 2. rujna 1911. u Oberhausen-Osterfeld, župa St. Marien (Rothebusch). U redemptorista (CSSR) stupio je 1933. a 1933. zaređen je za svećenika. Svoju glazbenu izobrazbu, što je još prije nego je stupio u red započeo, nadopunio je i završio kroz studij glazbene znanosti i napokon postao profesorom na visokoj državnoj školi za glazbu u Kölnu. Na prijedlog premeta dr. Johanesa Overatha u Briksenu 1964. godine izabran je za generalnog predsjednika ACV (Allgemeine Cäcilien-Verband). Kad mu je 1969. godine isteklo vrijeme petogodišnje službe generalnog predsjednika ACV ponovno je izabran na istu dužnost za daljnjih pet godina. Kod svećane mise zadušnice, koju je održao provincijal redemptorista Crist u župnoj crkvi sv. Hedvige u Bonu uz sudjelovanje zbora gregorijanista visoke glazbene škole iz Kölna, u nazočnosti biskupa dr. A. Frotza, benediktinskih opata iz Maria Laach i Siegburga a prisutni su bili mnogi gosti žalosti iz svih zemalja njemačkog jezika, u ime svih je govorio i oprostio se od pokojnika prvi vicepredsjednik dr. Joseph Anton Saladin. A sada o. dr. prof. Wilhelm Lueger počiva na samostanskom groblju redemptorista u Hennef-Geistingen/Siege, gdje se je pridružio četi svoje časne braće redovnika te s njima uživa zasluženi i vječni mir.

450-godišnjica smrti Josquina des Présa

Milanska »La Polifonica Ambrosiana« 1. travnja ove godine na koncertu XXX. sezone Angelikuma pod ravnanjem G. Spinellija komemorirala je 450. godišnjicu smrti Josquina des Présa. Izvedene su svete i profane skladbe ovog glasovitog flamanškog skladatelja i skladbe za orgulje. U drugom dijelu koncerta izveden je oratorij »Historia Baltassaris« od Carissimija.

A. M.

„Utrenja“ Krzysztofa Pendereckog

Prva izvedba »Utrenja« Krzysztofa Pendereckog u katedrali u Münsteru. — Struktura skladbe. — Izvanredna izvedba pod dirigentskom palicom Andrzeja Markowskog.

Rijetko je koja glazbena izvedba bila opterećena tolikim zahtjevima kao Utrenja K. Pendereckog na prvoj izvedbi u katedrali u Münsteru. Poslije bučnog svjetskog uspjeha što ga je postigla 1966. izvedba Muke po sv. Luki u minsterskoj katedrali, slijedeći radovi poljskog skladatelja K. Pendereckog, nadahnuti katoličkom liturgijskom tradicijom postali su centar unakrsne vatre proturječnih sudova. S jedne mu se strane prigovara kao skladatelju koji na jeftin način postiže uspjeh upopunjavanjem glazbenog etablissementa, a s druge strane nazivaju ga onim koji, a da postane popularan u negativnom smislu, modernom glazbom — avangardom — predobiva ogromne mase slušalaca.

Utrenja — »Pokopanje i Uskrsnuće Kristovo« — poslije Muke po sv. Luki je drugo veliko djelo K. Pendereckog inspirirano na liturgiji. Pred godinu dana su je trebali izvesti čitavu, ali je bio izveden samo prvi dio u altenberškoj katedrali. Utrenja je tekst jedne jutarnje i večernje molitve u pravoslavnoj Crkvi. Penderecki je tekst i glazbu proučio u jednom bugarskom samostanu, uzeo himne i tropare te od molitava s pohvala i evanđeoskih stavaka spleo dramatsku strukturu koja više ne odgovara liturgijskoj molitvi. Ona je sinteza uskrsnih događaja spojenih u jednu cjelinu. Ali ne samo tekst stare istočne Crkve nego i njegove glazbene karakteristike njemu svojstvene Penderecki je upotrijebio za ovo svoje glazbeno zdanje. Tamna intenzivnost — »basso profundo« — zanos i ravnoteža pojedinih dijelova skladbe, tendenca prema mističnoj sabranosti, zvuk zvona i tutnjava drvenih udaraljki, koji se još upotrebljavaju u pravoslavnim samostanima, sve to podsje-

ća na bizantinsko podrijetlo. Ono što je karakteristično i bitno u tradicionalnoj crkvenoj bizantinskoj glazbi jest često ponavljanje — u drugom dijelu — pojedinih pasusa kao što je »Hristos vaskrse«, upotreba popularnih uskrsnih napjeva istočne Crkve, koji se u svojoj jednostavnoj tonalnoj formulaciji od časa do časa popunjavaju i rastu bez ikakvih poteškoća u razbuktalim zvučnim vihorima Pendereckog. Djelo je, koliko ga dosada poznamo, statično-meditativnog karaktera. U novom — drugom — dijelu »Uskrsnuće Kristovo« Penderecki je posegao za potpuno novim i obnovljenim stilističkim sredstvima.

Zvučni prijelaz iz prvog u drugi dio karakteriziran je već od samog početka kaotičnom eksplozijom snažnog aparata: buka glasova koji govore, kriče, zazivaju, pjevaju, orljavaju i tutnjava metalnih instrumenata velikog modernog orkestra. Već iz samog protustava meditativne mirnoće prvog dijela i eruptivne dramatičnosti drugog dijela može se upoznati formalna struktura djela. Oba su dijela sazdana na principu kontrasta zvučnih osobina: prvi u granicama boja i visina, a drugi u gradaciji konglomerata buke i bučnim izrazitim eksplozijama.

Izvedba zahtijeva ogroman aparat: kvintet solista visoko specijaliziranih u djelima Pendereckog kao Stefanija Woytovicz, Krystina Szczepanska, Louis Devos, Bernard Ladysz i Boris Carmeli, dva pjev. zbora radija Kölna i Berlina, zbor dječaka iz Tolza, izvanredni orkestar Radija Köln, dirigent Andrzej Markowski dorastao specijalnostima i poteškoćama glazbe Pendereckog. U bistroj i prozirnoj akustici katedrale u Münsteru kvalitet izvedbe bio je neodoljiv, prodoran i uvjerljiv.

Možemo misliti što hoćemo u vezi s tradicijom i o gigantskim dimenzijama skladbe; Penderecki je kompozicijom Utrenja uspio stvoriti, možda i s još većim uspjehom nego u Muci po sv. Luki, djelo neprolazne vrijednosti, djelo značajno, koje će bez lažne popularnosti okupiti široke krug slušatelja.

Biblijsko — liturgijska razmišljanja

Martin Kirigin: DVA STOLA — Biblijsko-liturgijska razmišljanja uz nedjeljna, svagdašnja i svetačka misna čitanja.

Svezak IV obuhvaća od 17. do 26. tjedna kroz godinu. stranica 364

Svezak V obuhvaća od 27. do 34. tjedan kroz godinu. Stranica 373

Naručuje se: Benediktinke sv. Luce, Ul. Jurlina 1 — 59000 ŠIBENIK